

ЈАВНО ВОДОПРИВРЕДНО ПРЕДУЗЕЋЕ
"СРБИЈАВОДЕ" БЕОГРАД
Водопривредни центар "Морава" Ниш
Секција "Ужице" Ужице

Број: 1289/1

Датум: 22.02. 2022. год.

Н И Ш

Ј.Ј.

На основу члана 118. став 6. Закона о водама ("Сл. гласник РС", број 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018 – др.закон) и на основу Правилника о садржини и обрасцу захтева за издавање водних аката, садржини мишљења у поступку издавања водних услова и садржини извештаја у поступку издавања водне дозволе („Сл. гласник РС“ бр. 72/2017, 44/2018-др.закон и 12/2022) решавајући по захтеву број 325-05-00072/2022-07 од 31.01.2022. године, наш број 1289 од 31.01.2022. године, које је поднело Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републичка дирекција за воде у име подносиоца „Титан цементара Косјерић“ д.о.о., ул. Живојина Мишића бр.50, 31260 Косјерић (матични број: 07190425, шифра делатности: 2351) за мишљење за издавање водних услова, ЈВП „Србијаводе“ Београд, ВПЦ „Морава“ Ниш, Секција „Ужице“ из Ужица издаје:

МИШЉЕЊЕ

у поступку добијања водних услова

1. Општи подаци:

1.1. Назив и локација:

- објекта: Експлоатационо поље лапорца и глине за производњу цемента на копу „Галовићи“ - Титан цементаре Косјерић;
- радова: израда пројектне документације за добијање одобрења за површинску експлоатацију лапорца и глине за производњу цемента на копу „Галовићи“ код Косјерића;
- планског документа: Просторни план општине Косјерић („Службени лист општине Косјерић“ бр.7/11);
- насеље: Галовићи, КО Галовићи;
- општина/град: Косјерић;
- управни округ: Златиборски.

1.2. Хидрографски подаци:

- Најближи водоток: река Скрапеж;
- Слив: Западна Морава;
- Водно подручје: Морава.

1.3. Остали подаци:

- Планирана је израда пројектне документације у поступку добијања одобрења за за површинску експлоатацију лапорца и глине за производњу цемента са више кат. парцела у КО Галовићи, на површинском копу „Галовићи“ код Косјерића;
- У непосредној близини саме локације експлоатационог поља протиче река Скрапеж, која на овом делу није регулисана и није обухваћена Оперативним планом одбране од поплава који спроводи ЈВП „Србијаводе“ ;
- Према Одлуци о утврђивању Пописа вода I реда („Сл. гласник РС“ бр. 83/2010) река Скрапеж се убраја у воде I реда;
- Одводњавање дубинског дела површинског копа „Галовићи“, за заштиту копа од површинских вода предвиђена су два ободна канала (ОК-1 и ОК-2), етажни канали, водосабирници, пумпна постројења и цевоводи. Заштита од површинских вода, без обзира о којој води се ради, јесте њено гравитационо спуштање у најнижу тачку површинског копа и акумулирање у водосабирник и испумпавање у ободни канал. Предвиђена су два водосабирника, ГВС -1 и ГВС – 2, чије је димензионисање предвиђено на педесетогодишњи повратни период. Пумпне станице су димензионисане са резервом у капацитету од 30%, са најмање две пумпе. Сливна вода са површине F1, гравитира ПС1 (пумпна станица) која даље преко потисног цевовода воду шаље ка реци Скрапеж. Вода са сливне површине F2, гравитира ка ПС2 која воду шаље у ободни канал којим се вода транспортује до потока на југоистоку површинског копа, а потом се низводно улива у реку Скрапеж. Вода са сливне површине F3, ће као и до сада преко јарига отицати директно ка реципијенту – река Скрапеж;
- Уз захтев није достављено Мишљење РХМЗ-а које се односи на карактеристичне рачунске вредности падавина за предметну локацију, подаци преузети из Метеролошких годишњака са сајта РХМЗ-а.

2. Подаци од значаја за издавање водних услова

- Лежиште лапорца и глине „Галовићи“ налази се на територији општине Косјерић. Општина Косјерић се налази у западној Србији, ограничена је ваљевским планинама (Повлен 1346m, Маљен 1102m) на северу, док је са југозапада ограничава Дрмановина (1022 m) и Црнокоса (809 m). Фабрика цемента налази се на око 3 km од Косјерића. У истом правцу на око 0,6 km од фабрике, на подручју села Галовићи, налази се предметно лежиште лапорца и глина. По називу села и лежиште је добило име „Галовићи“. На самом лежишту нема ни привредних, ни културних објеката;
- Лежиште лапорца и глина „Галовићи“, захвата површину од око 42 ha. У геолошком погледу лежиште спада у карбонатна седиментна слојевита лежишта. Посматрано у плану, лежиште је неправилног облика. Максимална дужина је 1.020 m, а ширина 600 m, са апсолутном надморском висином од 510 m. Према подацима добијеним истражним бушењем, средња дебљина продуктивног нивоа износи 37,7m. Укупна дебљина ове продуктивне серије није утврђена, тј. није утврђивана, већ се о њеном износу може говорити само на бази процене од 100-150 m;
- Истраживано подручје, односно лежиште лапорца и глине „Галовићи“ по географској позицији, коју има, припада континенталном климату са прелазом у планинску климу. То значи да су лета кратка и топла, а зиме дуге и хладне са доста падавина. Највише падавина се излучи током пролећа, просечна количина падавина износи око 778 mm воденог стуба. Средња годишња температура ваздуха је 9,4° C. Овакве климатске

карактеристике немају битнијег утицаја на редовну експлоатацију и транспорт сировине из овог лежишта, обзиром на добре комуникације, које се одржавају током целе године. Одводњавање дубинског дела површинског копа „Галовићи“ урађен је на основу познатих хидрогеолошких и хидролошких карактеристика подручја;

- У окружењу предметних лежишта нема стамбених објеката, док шири простор заузимају шумски склопови и пашњаци. Малобројно локално становништво у непосредној близини копа углавном се бави индивидуалном пољопривредном производњом, претежно воћарством, ратарством и сточарством у равничарском делу у долини Скрапежа;
- Последњи Елаборат о резервама лапорца и глина лежишта „Галовићи“ код Косјерића за потребе привредног друштва Титан Цементара Косјерић доо са стањем на дан 10. фебруар 2012. године, урадио је Геолошки институт Србије доо из Београда;
- Планирана годишња производња лапорца и глина са површинског копа „Галовићи“ је дефинисана пројектним задатком и износи 250.000 t лапорца и 10.000 t глине. Обзиром да ће се услед примењене технологије експлоатације јављати губици који су процењени на 5% од укупно оконтурених маса лапорца експлоатационе резерве лапорца износе 6,493,918 m³, односно 14,676,255 t. Како пројектовани годишњи капацитет површинског копа износи 250,000 t лапорца, експлоатациони век површинског копа износи 58.7 година;
- Укупно оконтурене количине глине износе 1,493,946 m³, односно 3,107,409 t. како је пројектован годишњи капацитет на експлоатацији глине од 10,000 t, то ће од укупно оконтурених маса глине 587,000 t, односно 282,236 m³ глине представљати корисну минералну сировину, док ће се преостале количине (1,211,711 m³) одложити заједно са јаловином;
- Стене у лежишту „Галовићи“ могу се поделити у следеће групе:
 - * Дробински материјал (глина, песковита глина, конгломерати, пескови)
 - * Лапорци
- Откопавање сировина врши се у косинама површинског копа „Галовићи“, и то:
 - Висина етаже завршне косине - $H_e = 88 \text{ m}$
 - Угао нагиба завршне косине - $\alpha = 33^\circ$
 Где је висина завршне етаже подељена на:
 - Висину етаже у лапорцу - $H_e = 55 \text{ m}$
 - Угао нагиба косине у лапорцу - $\alpha = 40^\circ$
 - Висину етаже у дробинским материјалима $H_e = 33 \text{ m}$
 - Угао нагиба косине у дробинским материјалима - $\alpha = 30^\circ$
- Оконтурење лежишта за површинску експлоатацију по дубини извршено је на основу геолошких истраживања и оверених резерви. Ограничење за површинску експлоатацију и завршна контура површинског копа добијена је на основу следећих геометријских елемената површинског копа:
 - ✓ Висина етаже- $H=10 \text{ m}$
 - ✓ Угао нагиба радне етаже у лапорцу- 70°
 - ✓ Угао нагиба радне етаже у глини- 55°
 - ✓ Ширина транспортног пута одређена је димензијама механизације која се креће тим путевима.
 - ✓ Усвојена је досадашња ширина једносмерних путева 6 m и двосмерних 10 m. Максимални нагиб пута 10%.
- Експлоатација на површинском копу „Галовићи“ одвијаће се дисконтинуално. Експлоатација се састоји од следећих технолошких процеса:

1. Припремни и помоћни радови,
 2. Откопавање јаловине,
 3. Транспорт и одлагање јаловине,
 4. Фрагментација лапорца риповањем,
 5. Транспорт лапорца до утоварног платоа булдозером,
 6. Утовар материјала у камионе,
 7. Транспорт лапорца до дробилице у фабрици
- Рекултивација деградираних простора услед површинске експлоатације у копу „Галовићи“, предвиђа низ активности којима ове просторе треба привести намени и то обухвата:
 - Техничку рекултивацију и
 - Биолошку рекултивацију;
 - На простору експлоатационог поља површинског копа „Галовићи“, не постоје каптирани извори. Површински коп и управна зграда у непосредној близини, снабдевају се пијаћом водом из градског водовода. На исти начин врши се снабдевање и индустријском водом;
 - Санитарно-фекалне воде прикупљају се системом интерне канализације и спроводе у водонепропусну септичку јаму, без упојног бунара и прелива, која је изграђена у оквиру комплекса. Ова водонепропусна септичка јама је довољног капацитета за прихватање неопходних количина отпадних вода. Пажње водонепропусне септичке јаме врши се преко овлашћене фирме за ову врсту послова;
 - Воде које нису зауљене испуштају се директно у реципијент - водоток;

3. Други карактеристични подаци (ограничења, обавеза и др.):

- Пројектно - техничка документација мора бити урађена у складу са важећим законским прописима и потребно је предвидети техничко решење којим се неће негативно утицати на режим вода водећи рачуна о постојећим водним објектима (водним актима и техничкој документацији) и планираним водним објектима на начин који ће обезбедити заштиту њихове стабилности и функционалности;
- Пројектно - техничку документацију у свему ускладити са постојећом, важећом планском документацијом, важећим техничким прописима, стандардима и нормативима за ову врсту објеката с тим да се испуне водни, санитарни, урбанистички и остали услови;
- Комплекс копова и планирани објекти у њиховом склопу, морају бити безбедни од утицаја атмосферских и спољних вода са околног високог терена, као и великих вода које се могу јавити на платоима у случају јаких падавина, у том смислу предвидети одговарајућа хидротехничка решења за обезбеђење читавог комплекса са објектима, инфраструктуром, механизацијом и људством;
- Одводњавање површинског копа, решити тако што ће се површинска вода прихватати водосабирницима (канал, риголе...), а затим усмеравати ка реципијенту – (путни канал, јаруге, река, поток и сл...);
- При испуштању отпадних вода у реципијент придржавати се:
 - Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“ број 67/2011 и 48/2012 и 1/2016),

- Уредбе о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“ број 50/2012),
- Правилника о начину и условима мерења количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима ("Сл. гласник РС", бр. 33/2016);
- Потребно је предвидети (уколико је већа количина) контролисано испуштање прикупљених површинских вода са копа како би се спречио негативан утицај на водни режим и ерозија тла. Такође, предвидети таква техничка решења за ослобађање – задржавање муља из воде, којим ће се обезбедити да испуштена вода са комплекса неће угрозити квалитативне карактеристике реципијента;
- Јаловину која се добија у току експлоатације одлагати на за то посебно планирано место;
- Потребно је предвидети постављање пијезометара у непосредном окружењу места где је планирано депоновање јаловине;
- Радове на преради камена обавити технологијом којом ће се обезбедити заштита површинских и подземних вода од загађења. У току реализације пројекта до загађења воде (површинске и подземне) може доћи услед стварања прашине приликом минирања и дробљења камена. Коришћењем савремене опреме може се контролисати издавање прашине коришћењем уређаја за одпрашивање или обарање прашине (усисавањем или прскањем водом);
- Потребно је обезбедити (на прописан начин) снабдевање запослених водом за пиће и санитарно – хигијенске потребе (прикључак на водовод, флаширана вода, аутоцистерне...). Санитарно – фекалне отпадне воде потребно је сакупити и одвести у водонепропусну јаму. Пражњење јаме мора обављати предузеће које је овлашћено за вршење оваквих услуга;
- Потребно је предвидети изградњу таложника и сепаратора масти и уља кроз кога се морају провести атмосферске воде са површина где је планирано претакање нафте и њених деривата као и воде од прања и одржавања тих површина. Ове воде се морају сакупити и пре упуштања у реципијент, провести кроз таложник и сепаратор масти и уља одговарајућег капацитета;
- Предвидети израду техничког решења за потребне санационе радове и рекултивацију комплекса по завршеној експлоатацији;
- Решити имовинско – правне односе са ЈВП „Србијаводе“, уколико постоје или са другим власницима парцела;
- У поступку припреме техничке документације, у складу са чл.115. Закона о водама ("Сл. гласник РС", број 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018 – др.закон) Инвеститор је обавезан да прибави водне услове, којима се одређују технички и други захтеви за изградњу експлоатационог поља архитектонско - грађевинског камена на површинском копу – лежиште мермера;
- Инвеститор је дужан сходно чл. 117. и 118. Закона о водама ("Сл. гласник РС", број 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018 – др.закон) да поднесе захтев Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде - Републичкој дирекцији за воде, Београд, Немањина 22-26, ради издавања водних услова за израду техничке документације предметног објекта.

На основу наведених података предлагемо да надлежни орган водним условима одреди техничке и друге захтеве који морају да се испуне при изградњи.

Уз захтев је поднето следеће:

- ИДР - Идејно решење главног рударског пројекта површинске експлоатације лапорца и глине за производњу цемента на површинском копу Галовићи, Титан цементара Косјерић, урађено од стране Института за рударство и металургију Бор, децембар 2021. године;
- Мишљење КЈП Елан, бр. 01-204/21 од 15.12.2021. године;
- Хидролошка студија за потребе израде главног рударског пројекта површинске експлоатације лапорца и глине за производњу цемента на површинском копу Галовићи, Титан цементара Косјерић, урађено од стране Института за рударство и металургију Бор, одговорни пројектант, Горан Ангелов, дипл.инж.грађ. бр.лиц. 314 2090 03, децембар 2021. Године;
- Информација о локацији, бр. 353-182/2021 од 19.01. 2021. године, издата од стране Општинске управе, Одељење за урбанизам, изградњу, инспекцијске послове, комунално-стамбене и имовинско-правне послове општине Косјерић;
- Листови непокретности бр. 184, 258, 76, 260, 405, 235, Катастар.ргз.гов.рс/еКатастар, од 26.01.2022. године, за све кат.парцеле обухваћене пројектном документацијом.

Доставити:

- Подносиоцу захтева;
- Архиви.

Пуномоћилац ВПЦ „Морава” Ниш

ЈЈ.

Драган Симић, дипл. правник